

Gemeenteraad Leeuwarden
cc. gemeenteraad andere Friese gemeenten

Datum

16 juni 2026

Onderwerp

Noodsignaal continuïteit Friese jeugdzorg

Geachte raadsleden,

Op 16 juni bent u door het college via een raadsbrief geïnformeerd over Jeugdhulp Friesland (hierna: JHF). Wij constateren dat in deze brief essentiële informatie ontbreekt en daarmee niet de actuele en zorgwekkende situatie beschrijft. Wij vinden het belangrijk dat u beschikt over een meer volledig beeld. Dit beeld is niet positief: de continuïteit van onze zorg staat onder grote druk. Dat lichten we graag verder toe in deze brief.

Bij de online informatiebijeenkomst van donderdag 18 juni van 17.00 uur tot 18.00 uur kunnen wij deze brief verder toelichten en is er gelegenheid om vragen te beantwoorden.

Wat is er aan de hand?

Het belangrijkste noodsignaal dat wij moeten afgeven is dat onze bedrijfsvoering momenteel wordt gekaapt door bedragen die wij terug moeten betalen en een onacceptabele vervolgoplossing vanuit de gemeenten. Dit maakt dat we niet meer kunnen investeren, dat onze financiën onder een onverantwoorde druk komen te staan en dat de continuïteit van onze zorg in gevaar dreigt te komen.

Ongedekte kosten afbouw gesloten jeugdzorg

Begin juni 2026 moest JHF € 5 miljoen terugbetalen, deels aan VWS en deels aan de Friese gemeenten. Op dit moment is dit voor JHF niet haalbaar zonder de organisatie opnieuw in ernstige financiële problemen te brengen, terwijl juist de afgelopen 2 jaar met succes is gewerkt aan financieel herstel.

De kern van dit probleem ligt in de zogeheten SPUK-subsidieregeling. Deze regeling is bedoeld als compensatie voor de kosten die JHF, in opdracht van overheden, heeft gemaakt voor de afbouw van de gesloten jeugdzorg. Deze afbouw is een politieke keuze geweest waarbij van instellingen wordt verwacht dit door te voeren. Met de subsidie worden instellingen voor (een deel van) de kosten gecompenseerd omdat zij deze kosten niet zelf kunnen dragen. In het gezamenlijke continuïteitsplan van JHF en de gemeente Leeuwarden in 2024 is reeds rekening gehouden met circa € 4 miljoen aan kosten voor de afbouw van de gesloten jeugdzorg. In het continuïteitsplan staat verwoord dat deze kosten naar verwachting worden gedekt uit de SPUK-uitkering en er aanvullend een steunaanvraag van JHF aan de Friese gemeenten kan worden verwacht.

Vanwege vertraging in de uitkering van deze middelen hebben gemeenten eerder een voorschot verstrekt van € 2,5 miljoen, aangevuld met een lening van € 2,5 miljoen vanuit VWS. Inmiddels is echter gebleken dat de uiteindelijke vergoeding aanzienlijk lager uitvalt: tegenover ruim € 4 miljoen aan gemaakte kosten door JHF staat een compensatie van slechts € 726.000. Het ontstane tekort van ruim 3 miljoen wordt volledig bij JHF neergelegd. Bovendien is duidelijk

dat van de totale beschikbare SPUK ruimte van € 13,9 miljoen voor Noord Nederland slechts € 726.000 naar Friesland gaat ter vergoeding van de afbouwkosten voor JeugdzorgPlus in Friesland. Een onevenredig kleine vergoeding dus en een voor JHF onbegrijpelijk besluit. Gevolg is dat JHF met ongedekte kosten blijft zitten. Dit kunnen we niet dragen en het dreigt de toekomst van onze zorgverlening op het spel te zetten.

Helpende hand gemeente blijft uit

Vanzelfsprekend hebben we intensieve gesprekken met de gemeente Leeuwarden gevoerd, zowel op ambtelijke niveau als met de verantwoordelijk wethouder. We ervaren een luisterend oor maar moeten ook constateren dat concrete oplossingen uitblijven. De oplossingen die de gemeente aanreikt, helpen ons niet verder. Sterker nog: het brengt ons mogelijk verder in de problemen.

Wij voelen ons gesteund door VWS, die wel een handreiking heeft gedaan. VWS erkent dat de gevraagde verlenging juridisch eigenlijk niet past binnen de regeling, maar past bewust de hardheidsclausule toe vanwege het risico voor de continuïteit van zorg en de nog onopgeloste financiële en bestuurlijke onzekerheden (waaronder SPUK en gemeentelijke besluitvorming).

Bezwaren tegen voorgestelde oplossing

De door Friese gemeenten voorgestelde oplossing – het omzetten van het bedrag van € 2,5 miljoen in een lening – achten wij onacceptabel. Deze constructie legt het financiële risico alsnog volledig bij JHF en biedt op geen enkele wijze structurele verlichting.

Sterker nog:

- De lening leidt de komende vijf jaar nauwelijks tot verbetering van de vermogens- en liquiditeitspositie;
- Daarmee ontbreekt bestuurlijke ruimte om als cruciale jeugdzorg aanbieder in Friesland een rol te kunnen spelen in de voorziene transitie in Friesland,
- en komt de zelfstandigheid van JHF onder druk te staan,
- en worden investeringen in de noodzakelijke transitie van de jeugdzorg in Friesland feitelijk onmogelijk gemaakt.

Om deze redenen hebben wij formeel bezwaar gemaakt tegen het besluit inzake de SPUK-subsidie en expliciet aangegeven niet akkoord te gaan met de voorgestelde leenconstructie.

Wij willen hier nadrukkelijk stellen: JHF staat als organisatie stevig en blijft de noodzakelijke zorg leveren. Tegelijkertijd is deze situatie niet rechtvaardig en ook niet uitlegbaar, want met de geboden lening door de Friese gemeenten wordt geen oplossing geboden om te komen tot een financieel stabiele situatie. De ruimte om te investeren blijft achter bij wat nodig is. Mede door het voorstel om een af te lossen lening te verstrekken worden kosten die in het publieke belang en op verzoek van overheden zijn gemaakt, volledig bij JHF neergelegd en is er dus geen sprake van een vergoeding van de kosten. Terwijl de SPUK-middelen juist in het leven zijn geroepen omdat jeugdzorgorganisaties deze kosten niet kunnen dragen.

Onjuiste framing en verantwoordelijkheidsvraag

Daarnaast constateren wij met zorg dat vanuit de gemeente Leeuwarden wordt gesuggereerd dat het weigeren van deze lening de continuïteit van JHF en de zorgverlening in gevaar zou brengen. Tevens wordt gedreigd met directe terugvordering van het eerder verstrekte voorschot.

Deze framing is onjuist en eenzijdig. Er wordt volledig voorbijgegaan aan de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente Leeuwarden en het Samenwerkingsverband Friese gemeenten (SDF) in het ontstaan van deze situatie. Wij achten het bovendien onredelijk dat JHF in deze context wordt gedwongen partij te worden in bredere bestuurlijke en politieke afwegingen, waaronder spanningen tussen Groninger, Drentse en Friese gemeenten, waaronder het bezwaar rond de SPUK-verdeling.

Ontbrekende informatie

In de raadsbrief ontbreken onder meer de volgende cruciale elementen:

- Het advies van het Ministerie van VWS over de situatie van JHF;
- Het advies van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) over gangbare solvabiliteitsnormen in de sector: De NZa (voorheen Jeugdautoriteit) hanteert in haar sectoranalyse dat jeugdzorgaanbieders minimaal circa 20–25% solvabiliteit nodig hebben om financieel gezond en weerbaar te zijn, maar die norm is in de voorliggende voorstellen structureel niet in beeld.
- De duiding dat voor landsdeel Noord € 13,9 miljoen aan SPUK-middelen beschikbaar was, waarvan slechts € 726.000 aan Friesland is toegekend.

Wij moeten dan ook constateren dat relevante adviezen niet alleen zijn genegeerd, maar zelfs zijn weggelaten uit de informatievoorziening aan uw raad. Bij deze ontvangt u het betreffende advies van VWS en de NZA alsnog. Gezien de ernst van de situatie heeft VWS bovendien aangegeven in gesprek te willen met de betrokken wethouders.

Vervolg gesprekken

Ons contact met de gemeente Leeuwarden is goed en constructief, maar dit heeft niet geleid tot betere oplossing. We kunnen niet anders dan de noodklok luiden. De gesprekken gaan door maar we dansen echt op de randen van de vulkaan. Uiteraard zullen we er alles aan doen om samen met de gemeente te werken aan oplossingen die wel werken.

Oproep aan uw raad

Wij doen een nadrukkelijk beroep op u als raadsleden om dit dossier vanuit meerdere perspectieven te beoordelen en u niet uitsluitend te laten leiden door de huidige bestuurlijke duiding vanuit gemeente en SDF.

Het belang van de zorg aan Friese kinderen en jongeren vraagt om een eerlijke, zorgvuldige en duurzame oplossing — niet om een eenzijdige lastenverdeling die de continuïteit van zorg onder druk zet.

Voor vragen zijn wij vanzelfsprekend beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Marjolein Bolt,
Voorzitter Raad van Bestuur

Bijlagen

- Het besluit van het Ministerie van VWS over de situatie van JHF
- Het advies van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) over gangbare solvabiliteitsnormen in de sector